

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

The Administration of Chachoengsao Provincial Administrative Organization According to Good Governance Principles

เฉลิมพล นุชอุดม¹, สุวัจ ราชตวัณกุล², สนใจ ราชตวัณกุล³

¹คณะคณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

²คณะคณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

³คณะคณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ และสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน ด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.940 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติบนเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมและด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักนิติธรรม 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำหลัก: การบริหารงาน ธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

This research aimed to 1) study the level of opinions of personnel regarding the administration of good governance in Chachoengsao Provincial Administrative Organization, and 2) compare the opinions of personnel regarding the administration of good governance in Chachoengsao Provincial Administrative Organization based on personal factors. The sample consisted of 165 personnel from the Chachoengsao Provincial Administrative Organization, calculated using Yamane's sample size formula. A questionnaire with a reliability coefficient of 0.940 was used to collect the data. Data was analyzed using statistical software, including percentages, frequencies, means, standard deviations, and multiple regression analysis.

The research results are as follows: 1. The level of opinions of personnel regarding the administration of good governance in Chachoengsao Provincial Administrative Organization was high. When considering each aspect, the principles of accountability and cost-effectiveness were ranked first, followed by ethics and participation, and transparency. And finally, regarding the rule of law: 2. A comparison of opinions on governance practices revealed that personnel with different genders, ages, incomes, and lengths of service did not have significantly different opinions on governance practices. However, personnel with different levels of education and job positions had significantly different opinions on governance practices at the .05 statistical significance level.

Keywords: Governance, Provincial Administrative Organization.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธรรมาภิบาลเป็นหลักเกณฑ์ของการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม ในการบำรุงรักษาบ้านเมืองและสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่ความโปร่งใสตามการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หน่วยงานทุกหน่วยงานทั้งภาคราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยึดเป็นหลักในการบริหารจัดการ (สัณฐิวิฑูฒิ เปลี๊ยนศรี, 2562)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ไม่ว่าจะสังคมท้องถิ่นหรือสังคมเมือง เนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านวิถีชีวิต สิ่งปลูกสร้าง เทคโนโลยีหรือ

ข้อมูลชวนสับสนสับสนเทศ หรือเรียกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดภาวะวิกฤตต่าง ๆ ตามามากมายไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สิ่งเหล่านี้ประชาชนจะต้องได้รับผลกระทบกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หน่วยงานภาครัฐจึงต้องมีวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภาวะวิกฤตดังกล่าว โดยการนำหลักการบริหารราชการมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานในหน่วยงานภาครัฐ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดความสงบสุขของบ้านเมือง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องบริหารและจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน (อังคณา ปากเกร็ด, 2562)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นองค์กรภาครัฐที่จัดตั้งตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) อันเป็นหลักการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากร งบประมาณ และมีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจการวางระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการการจัดทำบริการและสวัสดิการสังคม ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล (ภักศรภักดิ์ เชื้ออมเจริญพรกุล, 2568)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อการพึ่งพาตนเองทางสังคมตามระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาครัฐ ส่งเสริมการบริหารเชิงรุก โดยเน้นการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนพัฒนาประสิทธิภาพการบริการงานภาครัฐไปสู่องค์กรยุคใหม่ ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนางานด้านการบริการ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบข้อมูลเพื่อการทำงานสู่มีอาชีพภายใต้องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบการบริการของรัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม เสมอภาค โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อให้ระบบการบริการและขีดความสามารถในการบริหารจัดการภาครัฐมีเอกภาพเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด สามารถนำพาองค์กรไปสู่องค์กรยุคใหม่ได้ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานการให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพ และประชาชนได้รับความประทับใจสูงสุด เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำหรับประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะสามารถให้บริการประชาชนที่มาขอรับบริการได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง เฉลี่ยภายในกำหนดระยะเวลาตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนดไว้ โดยให้บริการประชาชนในพื้นที่ได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีขีดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการ

สาธารณสุขอย่างมีคุณธรรม เป็นธรรมและเสมอภาค สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และจัดหาข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงาน เผยแพร่ในระบบ IT แก่ประชาชน

จากนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ การบริหารงานเพื่อให้นโยบายเป็นแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของบุคลากรให้มีระดับธรรมาภิบาลมากขึ้น และการเข้าถึงประชาชนเพื่อรับทราบปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการของประชาชน เพื่อนำมาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อที่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้การบริหารงานเกิดผลสัมฤทธิ์อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์

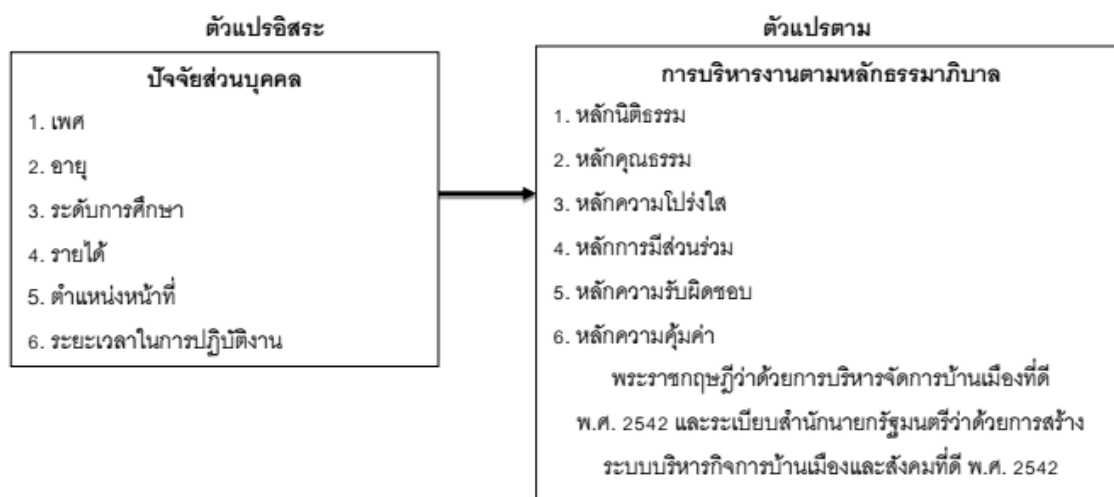
1. ระดับความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ทราบถึงความแตกต่างของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้สำหรับการบริหารงานด้านบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีดำเนินการดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 227 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2568) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จึงได้โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ และสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ 1) หลักนิติคุณธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert' scale (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 45) มี 5 ระดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ 1) หลักนิติคุณธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert' scale (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

เกณฑ์การตีความ ค่าเฉลี่ย ของระดับระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความหมายตามเกณฑ์โดยแบ่งค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ตามแบบของ Likert' scale (อ้างถึงใน เจษฎาวัตร โพธิ์ชัยศรี, 2564)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานของผู้สูงอายุ และข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) สำหรับข้อมูลที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Least Significance Difference (LSD)

ผลงานวิจัย

การวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวม พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความคุ้มค่า ด้านความรับผิดชอบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านคุณธรรม

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักนิติธรรม	3.34	0.35	ปานกลาง
2. หลักคุณธรรม	3.28	0.41	ปานกลาง
3. หลักความโปร่งใส	3.45	0.31	ปานกลาง
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.48	0.52	ปานกลาง
5. หลักความรับผิดชอบต่อ	3.58	0.39	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	3.59	0.46	มาก
ภาพรวม	3.45	0.14	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า

1. ด้านนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของราชการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม บุคลากรบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมและเสมอภาค และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง การบริหารงานของตำบลมีการสรุปเปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์ ปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ เปิดโอกาสให้บุคลากรติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตลอดถึงแผนงานและโครงการต่าง ๆ การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อบุคลากร เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบายการออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การให้บริการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของบุคลากรและเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย นำโครงการกิจกรรมหรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6. ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการณรงค์ให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัดและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของจังหวัดเป็นหลัก การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับภารกิจการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อส่วนร่วมและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

2.1 เพศ อายุ รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย คือ การทำงานภายใต้กรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุเทพ สุทธิญาโณ (นิยมกล้า) (2562) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นควรวางกรอบการทำงานให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริการสาธารณะเป็นไปตามความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวินทร์ตรา ต้นจรรย์านนท์ (2561) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นควรประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพิ่มช่องทางการชำระที่เป็นการโอนเงินออนไลน์เพื่อป้องกันการรับเงินสด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทุจริตได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยา ยิ้มวิไล สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ และสุรชัย ศิริไกร (2562) ศึกษา ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำปาง

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นควรเปิดช่องทางการรับฟังปัญหาในการปฏิบัติงานแบบทางลับ เพื่อให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นปัญหาและความต้องการในการพัฒนา มีโอกาสในการร่วมพิจารณา การจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับมาตรการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ พวงสมบัติ ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย
รายชื่อ พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นควรสร้างความเข้าใจให้บุคลากรได้เข้าถึงค่านิยมหลักและจุดประสงค์ขององค์กร
สร้างการมีส่วนร่วมในองค์กร เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัย
ของ วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ อภิญญา ไผ่สุวรรณ (2564) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ข้าราชการและพนักงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตรัง

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ
พบว่า การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อส่วนร่วม
และชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เห็นควรสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเชื่อมโยง
งบประมาณ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ และรักษาเสถียรภาพ
ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จสูงสุดต่อชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคสรกัญญา เชื้อมเจริญพรกุล
(2568) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี

2. ผลการเปรียบเทียบระดับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

2.1 เพศ อายุ รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วน
จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระอนุเทพ สุทธิญาณ (นิยมกล้า) (2563) ศึกษา การบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2.2 ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วน
จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้อง
กับผลการศึกษาของ สันฐิวุฒิ เปลี่ยนศรี ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดชลบุรี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นที่สำคัญเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับการบริหารงานด้านบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป จึงต้องเสนอแนะตามที่ปรากฏดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดนโยบายและส่งเสริม ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรานำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการองค์กร และถือเป็นวาระสำคัญในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการบริการสาธารณะตามหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง รวมทั้งการติดตามประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อไปสู่องค์กรที่มีการบริหารที่เป็นเลิศ

2. จากศึกษาทำให้ทราบถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่เป็นธรรมและยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ และที่มาของหลักธรรมาภิบาลให้บุคลากรได้ทราบอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการ และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับความพร้อมที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

3. ใช้หลักการเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการและเติมเต็มในส่วนที่ขาด ให้สามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้และนำไปสู่ความเป็นเลิศขององค์กรธรรมาภิบาล

4. ในการบริหารงานควรให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล เนื่องจากเป็นตัวขับเคลื่อนธรรมาภิบาลขององค์กร โดยเน้นการจัดการความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร เน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและมีมุมมองแบบองค์รวม นำพาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นเลิศในทุกด้าน

5. ควรมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีลักษณะของการปรับตัว ยืดหยุ่น และทำงานเป็นทีม เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานที่ดีให้กับองค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างนโยบายส่งเสริมและรณรงค์การทำงานให้เกิดความโปร่งใส ประชาชนตรวจสอบได้ ให้เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน
2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาเรื่องเดียวกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นการส่งเสริมการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพราะหลักธรรมาภิบาล คือ ความร่วมมือของทั้ง 3 ภาคส่วน

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎาวัตร โพธิ์ชัยศรี (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา* ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564) สำนักเรียนวัดอาวธวิกาสิตาราม, 6(2), 146-156.
- ไชยา ยิ้มวิไล สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ และสุรัชย์ ศิริไกร (2562) ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำปาง. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 19(1), 49-63.
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประจวบ พวงสมบัติ (2562) *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครสวรรค์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระอนุเทพ สุทธิญาโน (นิยมกล้า) (2563) *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ภัคสรกัญญา เชื้อมเจริญพรกุล (2568) *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระวินทร์ตรา ต้นจรรย์านนท์ (2561) *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี*. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 2(1).
- วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และ อภิญญา ไผ่สุวรรณ (2564) *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการและพนักงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตรัง*. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*. 14(2), 177-194.

สันธิฐิติ เป็เลียนศรี (2562) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อังคณา ปากเกร็ด (2562) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสามง่าม อำเภอดอนตูม
จังหวัดนครปฐม. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์.

อนุเทพ สุทธิญาโณ (นิยมกล้า) (2562) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสุรินทร์.